

Samenwerkende Rekenkamercommissies
Elburg – Hattem – Nunspeet – Oldebroek – Putten

Onderzoeksprogramma

2023 – 2024

15 maart 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. De Rekenkamercommissies
 - 2.1 Doelstelling van de rekenkamercommissies
 - 2.2 Onderzoeksterreinen, criteria voor onderwerpselectie
 - 2.3 Procedures, hoor en wederhoor, openbaarheid
 - 2.4 Nazorg en verantwoording
3. Onderzoeken
 - 3.1 Het onderzoeksprogramma
 - 3.2 Lopend onderzoek
 - 3.3 Op te starten onderzoeken
 - 3.4 Verantwoording van selectie

HET ONDERZOEKSPROGRAMMA 2023-2024

1. Inleiding

Voor u ligt het onderzoeksprogramma 2023-2024. Het voornemen is om in deze periode maximaal 3 onderzoeken uit te voeren. Daarnaast is er ruimte voor incidenteel onderzoek op verzoek van een gemeenteraad.

Alvorens met een onderzoek te starten, wordt een onderzoeksopzet opgesteld, die – zoals in het onderzoeksprotocol wordt voorgeschreven – aan de gemeenteraden wordt aangeboden.

2. De Rekenkamercommissies

2.1 Doelstelling van de rekenkamercommissies

De *missie* van de rekenkamercommissies is het versterken van de raden in met name de controlerende taak. In de *visie* van de rekenkamercommissies ondersteunt zij de raden door het onafhankelijk uitvoeren van gevraagd en ongevraagd onderzoek naar de doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid en naar de doelmatige en rechtmatige voorbereiding en uitvoering daarvan.

De rekenkamercommissies willen door middel van haar rapporten de raden handvatten bieden om hun kaderstellende en controlerende taken beter te kunnen uitoefenen. Verder laten de rekenkamercommissies zien wat terecht is gekomen van de beleidsvoornemens van de gemeente. Tenslotte bieden de rekenkamercommissies handvatten aan de gemeentelijke organisaties om te komen tot een efficiëntere en effectievere werkwijze.

Het maatschappelijk belang van de rekenkamercommissies verwijst naar de bijdrage aan de transparantie van het gemeentelijk beleid voor de burgers en aan de publieke – inhoudelijke en financiële – verantwoording van het beleid. Van belang hierbij is in hoeverre het beleid een bijdrage levert aan de oplossing van gesignaleerde problemen, evenals de mate waarin het beleid tegemoetkomt aan de wensen en verwachtingen van de burgers.

2.2 Onderzoeksterreinen, criteria voor onderwerpselectie

Het onderzoeksterrein van de rekenkamercommissies strekt zich uit over alle organen, diensten en instellingen waarvoor de gemeente bestuurlijk verantwoordelijk is of waarvan de gemeente geheel of in belangrijke mate de activiteiten bekostigt. Hierbinnen kunnen alle zaken die belangrijk zijn voor een doelmatig en doeltreffend beleid en beheer van de gemeente door de rekenkamercommissies aan de orde worden gesteld.

De rekenkamercommissie is een onafhankelijk instituut binnen de gemeente en maakt haar eigen onderzoeksprogramma. Op grond van artikel 182 van de Gemeentewet bepaalt de rekenkamercommissie zelf welke onderwerpen zij onderzoekt, op welke wijze en op welk moment zij dat doet. Zowel de raad, andere instellingen, als derden kunnen voorstellen voor onderzoek indienen bij de rekenkamercommissie, maar het is aan de rekenkamercommissie om te beslissen welke onderzoeken uitgevoerd worden. De rekenkamercommissies zoeken hierbij naar draagvlak voor de keuze van onderwerpen.

De rekenkamercommissie hanteert in het algemeen de volgende criteria bij de onderwerpselectie. Er is sprake van:

- een maatschappelijk belang;
- een financieel belang;
- risico's met betrekking tot doelmatigheid, doeltreffendheid of rechtmatigheid van het gevoerde beleid;
- twijfel met betrekking tot de uitvoering.

Het onderwerp moet verder geschikt zijn voor rekenkameronderzoek. De rekenkamercommissie kan overigens ook om andere redenen dan hiervoor genoemd een onderwerp selecteren.

Verder dienen onderzoeken in het algemeen te voldoen aan een aantal randvoorwaarden:

- het onderzoek moet haalbaar zijn in de tijd;
- het onderzoek moet haalbaar zijn wat betreft het budget;
- er dient een normenkader te zijn waaraan getoetst kan worden;
- het onderzoek moet bijdragen aan de variatie in onderwerpen en gemeentelijke sectoren die betrokken zijn bij het onderwerp van onderzoek;
- het onderzoek moet bijdragen aan een leereffect voor bestuur en organisatie;

2.3 Procedures, hoor en wederhoor, openbaarheid

Een volledig overzicht van alle procedures met betrekking tot de rekenkamercommissies en haar onderzoeken is opgenomen in de Gemeentewet, de Verordeningen op de rekenkamercommissies, het Reglement van orde en het Onderzoeksprotocol. Hieronder volgt een verkorte weergave.

De rekenkamercommissie brengt het onderzoeksprogramma ter kennis van de raden en de colleges. Het onderzoeksprogramma is openbaar.

Bij de start van een onderzoek worden de raad (raden) en de bij het onderwerp van onderzoek betrokkenen geïnformeerd over de start en de opzet van het betreffende onderzoek. Aan de hand van de onderzoeksofzet worden afspraken gemaakt over het aanleveren van gegevens, met welk type sleutelpersonen eventueel gesproken wordt en/of wie geïnterviewd worden en de planning van het onderzoek.

Bij de analyse van het onderzoeksmateriaal wordt in het algemeen een normenkader gehanteerd. De bevindingen, conclusies en aanbevelingen worden in een concept-rapport vastgelegd.

De rekenkamercommissie legt het conceptrapport voor aan betrokkenen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen een technische reactie en een bestuurlijke reactie. Ter verificatie van de feiten legt de rekenkamercommissie de feitelijke bevindingen voor aan het college en de andere betrokkenen, bijvoorbeeld het bestuur van een onderzochte instelling. De rekenkamercommissie neemt de binnengekomen reacties nauwkeurig in overweging.

Het definitieve rapport, dat ontstaat na verwerking van eventuele reacties op het conceptrapport en na toevoeging van conclusies en aanbevelingen, wordt voor een bestuurlijke reactie toegezonden aan het college. In het rapport van de rekenkamercommissie wordt de bestuurlijke reactie van het college integraal opgenomen, gevolgd door een nawoord van de rekenkamercommissie.

Met de toezending van het rapport aan de raad is het rapport openbaar. Het publiceren van het rapport gaat vergezeld van een persbericht van de rekenkamercommissie.

2.4 Nazorg en verantwoording

De rekenkamercommissie volgt of haar rapport voldoende benut wordt en of de aanbevelingen uit het rapport, die door de raad zijn overgenomen, uitgevoerd worden. Zo nodig start de rekenkamercommissie zelf vervolgonderzoek om vast te stellen of en in hoeverre de conclusies en aanbevelingen geïmplementeerd zijn en verbeteringen zijn vast te stellen.

Na afloop van een onderzoek evalueert de rekenkamercommissie het onderzoek en het proces dat daarbij gevoerd is. Dit ter lering van de eigen werkzaamheden. Aan het eind van ieder jaar presenteert de rekenkamercommissie een jaarverslag. Hierin geeft de rekenkamercommissie weer welke activiteiten zij heeft uitgevoerd, welke onderzoeken zijn verricht en wat de kosten van de rekenkamercommissie in het betreffende jaar zijn geweest.

Ook komt in het jaarverslag aan de orde waartoe de behandeling van de rapporten in de raad heeft geleid, welke toezeggingen het college heeft gedaan en welke maatregelen de organisatie heeft genomen naar aanleiding van de bevindingen van de rekenkamercommissie. Het jaarverslag wordt ter kennisname aan de raad aangeboden.

3. Onderzoeken

3.1 Het onderzoeksprogramma

Het onderzoeksprogramma is een vrije keuze van de rekenkamercommissie, tot stand gekomen na raadpleging van alle vijf de raden.

3.2 Lopend onderzoek

De rekenkamercommissie is net gestart met een onderzoek naar informatiehuishouding (digitale dienstverlening en privacy/bescherming van gegevens). De planning is om dit onderzoek in januari 2024 aan de raden aan te bieden.

3.3 Op te starten onderzoeken in 2023 en 2024

De rekenkamercommissies hebben besloten zogenaamd 'dakpansgewijs' onderzoek uit te voeren. Dat wil zeggen dat als een lopend onderzoek zich in een fase van uitvoering bevindt, er een begin wordt gemaakt met een volgend onderzoek. Voor de periode 2023/2024 is gekozen voor de volgende onderzoeken:

ICT

De raden hebben in de afgelopen inventarisatieperiode van mogelijk onderzoeks- onderwerpen 'ICT' als onderwerp genoemd. Met als gemeenschappelijke boven- drijvende aspecten de kosten van ICT en informatieveiligheid.

Dit onderzoek is inmiddels opgestart. De focus ligt op informatiehuishouding (digitale dienstverlening en privacy/bescherming van gegevens). De hoofdvraag hierbij is:

- Wat is en wordt met de investeringen in de digitale dienstverlening bereikt.
- Voldoet de staat van de informatiebeveiliging? Is de veiligheid van gegevens voldoende geborgd?

Armoede- en schuldenbeleid

Inwoners in Nederland, dus ook in onze gemeenten, hebben steeds meer moeite om rond te komen vanwege o.a. de hogere energiekosten en de stijging van kosten van levensonderhoud. Gemeenten hebben instrumenten om deze inwoners te ondersteunen.

De rekenkamercommissie wil daarom een onderzoek opstarten naar het armoede- en schuldenbeleid. Welk beleid voert de gemeente met betrekking tot armoede en schulden? Zijn de betreffende inwoners voldoende en tijdig in beeld en worden ze adequaat geholpen? Welke preventieve maatregelen worden getroffen om armoede en schulden niet te laten ontstaan?

Onderzoek economisch beleid en ondernemersvriendelijkheid

Ondernemers zijn belangrijk voor onze gemeenten. Een aantrekkelijk winkelcentrum is van groot belang voor de inwoners en recreanten. Ook heeft een goed ondernemersklimaat invloed op de werkgelegenheid in de gemeente. Jaarlijks publiceert MKB-Nederland een overzicht van de meest ondernemersvriendelijke gemeenten van ons land.

De rekenkamercommissie wil daarom een onderzoek doen hoe ondernemersvriendelijk de gemeenten zijn. Welke positie hebben onze gemeenten op deze lijst? Welk economisch beleid wordt gevoerd en met welk resultaat? Op welke wijze ondersteunen de gemeenten hun ondernemers?

3.4 Verantwoording selectie

De rekenkamercommissies hebben bij het samenstellen van het onderzoeks- programma de eerder vermelde criteria en randvoorwaarden gehanteerd. Het aantal mogelijke onderwerpen is in beginsel onbeperkt, de mogelijkheden tot onderzoek zijn daarentegen beperkt. Er is sprake van een keuze tussen potentiële kanshebbers. De geselecteerde onderwerpen voldoen aan de genoemde criteria, evenals vele niet geselecteerde onderwerpen. Hierbij dient te worden bedacht, dat het al dan niet voldoen aan de criteria door de rekenkamercommissies is ingeschat op basis van de haar bij de selectie bekend zijnde informatie. De RKC heeft bij het opstellen van het onderzoeksprogramma de inbreng van de raadsfracties van de vijf gemeenten bij de inventarisatiegesprekken eind 2021 en begin 2022 nadrukkelijk betrokken.